

En uppdaterad samhällsanalys

En ung Västmanlandsgeneration med framtidstro

Gruppmedlemmar:

Arian Twana, sammankallande

Pontus Stålberg

Innehåll

Förord	3
Inledning	4
Analysens syfte och innehåll	5
Metod och avgränsning	5
Teoretisk del	7
Ekonomi	7
Trygghet	8
Utbildning	9
Hälsa	10
Politik	11
Kvalitativ del	13
Ekonomi	13
Trygghet	14
Utbildning	14
Hälsa	15
Politik	15
Slutsats	17
Politiska förslag	18
Ekonomi	18
Trygghet	18
Utbildning	19
Hälsa	19
Politik och inflytande	20
Förslag på nationell nivå som vi vill att Socialdemokraterna Västmanland antar som sina egna	20
Aktörer arbetsgruppen träffat	22
Källförteckning	23

Förord

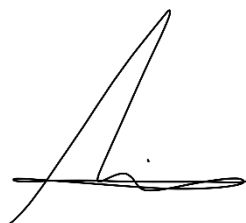
Denna rapport är ett resultat av viljan att bättre förstå de villkor och utmaningar som unga i Sverige möter idag. Att få forska i detta ämne relaterat till Västmanlands ungdomar har varit en ära. Under arbetets gång har vi slagits av hur starkt frågor om trygghet, arbetsliv och psykisk hälsa präglar ungas framtidstro, och hur strukturer i samhället både kan begränsa och frigöra ungas möjligheter för framtiden.

Det har inte varit en dans på rosor att skriva detta. Efter bara några månader hade vi fått flera avhopp, och sedan i januari 2025 har det bara varit Pontus och jag som jobbat med detta. Även om vi hade hoppats på mer stöd från partidistriktet har vi med envishet och samarbete lyckats slutföra både utredningen och rapporten, något vi idag känner stor stolthet över. Vi vill tacka Matilda Antonsson, Afnan Agha och Jenny Mchome Ljungdahl för de värdefulla tankar, erfarenheter och inspel ni bidragit med till det här arbetet. Att vi lyckats slutföra rapporten hade aldrig gått utan att ni varit med och lagt grunden för detta.

Arbetet hade inte heller varit möjligt utan alla de rapporter, studier och statistikunderlag som utgör grunden för analysen. Vi vill rikta ett särskilt tack till de forskare, organisationer och myndigheter som samlar in och tillgängliggör all den värdefulla kunskap vi har fått ta del av. Ett sista, men nog det största, tacket vill vi rikta till alla de föreningar och privatpersoner som tagit sig tiden att bli intervjuade och svara på våra frågor.

Rapporten gör inte anspråk på att ge alla svar, men förhoppningen är att den kan bidra till en mer nyanserad diskussion om ungas villkor och framtidsmöjligheter. Vår förhoppning är också att den ska leda till handling, för ett samhälle där alla unga känner att framtiden är något att se fram emot.

Bommersvik, söndagen den 7 september 2025



Arian Twana, sammankallande

Inledning

Framtidstron bland unga i Västmanland är avgörande för hela länets utveckling. När ungdomar känner hopp, delaktighet och möjlighet att påverka så stärks inte bara deras egen livskvalitet utan också sammanhållningen och tilliten i samhället. Samtidigt ser vi tydliga tecken på att många unga möter hinder som riskerar att underminera deras framtidstro. Skolresultat sjunker, psykisk ohälsa ökar och orättvisor i utbildningssystemet, såsom både privatekonomiska och socioekonomiska faktorer, gör att känslan av att inte passa in blir alltför vanlig. Därtill möter många unga en arbetsmarknad präglad av osäkerhet, bostadsbrist och en känsla av att behöva lämna länet för att skapa sig en framtid.

Mot den bakgrunden har vår arbetsgrupp fått i uppdrag att analysera situationen och ta fram politiska förslag som stärker ungas möjligheter att bygga sin framtid i Västmanland. Arbetet grundar sig både i samtal med unga och i en analys av de strukturella problem som präglar skolan, arbetslivet och samhället i stort. Vår utgångspunkt är att alla unga ska ges samma chans till utveckling, trygghet och inflytande, oavsett bakgrund eller förutsättningar.

Författarna vill särskilt framhålla att trots att rapporten innehåller mycket procentsatser och statistik för att ge en övergripande bild över ungdomars situation idag så finns det minst en människa bakom varje siffra. Vi vill påminna läsaren om att vi inte får glömma de människor som statistiken faktiskt handlar om.

Analysens syfte och innehåll

Följande analys syftar till att undersöka hur unga i Västmanland ser på sin framtid. Hur ser livet ut för Västmanlands unga? Vilka problem upplever de idag? Vilka faktorer påverkar deras syn på framtiden?

Vi utgår från den nationella arbetsgruppens metod när vi skriver vår rapport, men med utgångspunkt i ungdomars utmaningar och möjligheter i Västmanland och dess kommuner. Analysen är inte bara en rapport om den aktuella situationen. Den ska också ligga till grund för de politiska reformer som Västmanlands socialdemokratiska partidistrikt kommer att driva i valrörelsen 2026 för att stärka ungas hopp om framtiden.

Metod och avgränsning

Arbetet bygger på en kombination av intervjuer, samtal med organisationer, forskning, statistik och rapporter. Genom att samla in både kvalitativa och kvantitativa relevanta underlag och perspektiv så strävar vi efter att ge en så nyanserad bild som möjligt av hur unga ser på sin framtid.

Vi är medvetna om att ungas upplevelser skiljer sig åt utifrån en rad olika faktorer såsom exempelvis ålder, kön, socioekonomisk situation och var någonstans i länet man bor. Därför har vi strävat efter att få så bred representation som möjligt när det gäller vår inhämtning av kvalitativa underlag. Åldersspannet vi valt att avgränsa rapporten till är 13–25 år och vi har sammanlagt intervjuat 12 ungdomar inom målgruppen.

I vår rapport har vi valt att fokusera särskilt på fem (5) områden vi bedömer som relevanta att iaktta för att göra analysen. Dessa fem huvudområden gäller, utan inbördes ordning: **ekonomi**, **trygghet**, **utbildning**, **hälsa** och **politik**. Vi har valt just dessa fem områden eftersom vi bedömer att de tillsammans fångar de viktigaste delarna av ungas liv: deras ekonomiska villkor, känsla av trygghet, möjligheter i skolan, hälsa och

förtroende för politiken. Tillsammans ger de en bred bild av vilka faktorer som påverkar ungas framtidsstro. Nedan följer en mer genomgående beskrivning av hur vi arbetat med avgränsningarna:

Ekonomi: Hur ser unga på sina ekonomiska förutsättningar för möjligheten att skapa en stabil framtid? Här fokuserar vi inte bara på pengar i plånboken, utan även på ungas egna inkomster samt på föräldrarnas ekonomiska situation. Vi utgår från ämnena som materiella förutsättningar och möjligheter till jobb, vad det innebär för unga att skaffa sig en egen inkomst och vilka ekonomiska begränsningar eller möjligheter som formar deras framtidsstro.

Trygghet: Trygghetsfrågor är centrala både vad gäller den fysiska säkerheten och känslan av att vara en del av ett större sammanhang. I vår analys omfattar trygghet både upplevd trygghet och faktorer som påverkar den, till exempel kriminalitet, sociala klyftor och den roll ideella föreningar utgör för unga. Vi tar särskilt hänsyn till ungas tillgång till en meningsfull fritid och hur detta kan fungera som skyddande faktorer i deras vardag.

Utbildning: Skolan är en av de allra viktigaste delarna i ungas liv. Här avser vi inte bara skolans formella kunskapsförmedlande funktion utan även andra faktorer som möjliggör god utbildning, så som tillgänglighet, segregation och förmåga att möta olika elevers behov. Vi utgår ifrån vilka utmaningar, möjligheter och begränsningar som unga ser inom utbildningssystemet och hur dessa påverkar deras känsla av framtidsstro.

Hälsa: Psykisk och fysisk hälsa spelar en avgörande roll i ungas liv. Här fokuserar vi särskilt på psykisk hälsa och på tillgången till vård och stöd, eftersom detta är avgörande för att unga ska kunna delta och utvecklas. Vi belyser också hur hälsan påverkas av andra faktorer som skolmiljö, sociala relationer och socio-ekonomiska villkor.

Politik: Många unga upplever att politiken inte har gjort några förbättringar för dem under deras livstid. I vår analys syftar politik på ungas förtroende för beslutsfattare, känslan av delaktighet och hur politiska beslut påverkar deras vardag. Vi undersöker också hur ungdomars engagemang och tilltro till demokratin hänger ihop med deras framtidsstro.

Teoretisk del

Ingen av oss födda efter år 2000 har upplevt ett samhälle som tydligt går i en bättre riktning. Under vår uppväxt har kriserna avlöst varandra; klimatkris, ekonomisk kris, flyktingkris, sjukvårdskris, bostadskris, pandemi, ungdomsarbetslöshet och gängvåld. De fattiga blir fattigare och de rika blir rikare. Krisen blir fler och demokratierna färre.

Enligt Liv och hälsa ung Västmanland 2023, som är den senaste tillgängliga data, så kan vi se statistik på 101 olika frågor som rör allt ifrån utbildning, psykisk hälsa, matvanor, våld i hemmet och ekonomi. Det är tydligt att den nationella trenden, med färsk data från MUCF, också gäller i vårt län¹. Västmanlands ungdomar ser framtiden som pessimistisk. Från redan låga siffror, till ännu lägre, kan vi mellan år 2020 och år 2023 se att andelen ungdomar mellan år 15–18 som ser ljus på framtiden för samhället minskat från 23% till 18%². På sin personliga framtid ser det dock bättre ut, men även där minskar optimismen från 73% till 68%³.

Genom att djupdyka på områdena och faktorena nedan vill vi försöka ge en allsidig bild av läget och förklaringar till varför läget ser ut som det gör.

Ekonomi

Den globala ekonomin befinner sig i skrivande stund i ett ansträngt läge. I Sverige har inflationen på kort tid uttraderat flera års reallöneökningar, och nyhetsrapporteringen har präglats av lågkonjunktur, internationella konflikter och låg tillväxt, vilket tillsammans påverkar ungas vardag. År 2020 uppgav 10% av ungdomarna i Västmanlands län att de oroade sig för familjens ekonomi, en siffra som 2023 hade stigit till 13%. Den högsta andelen återfinns bland unga i stadsdelarna Skälby och Bäckby i Västerås (16%), följt av Fagersta och Hallstahammar (15% vardera). Den lägsta andelen noterades i Norberg med 8%. Det är dock rimligt att anta att det verkliga antalet unga som påverkas är högre, då många familjer sannolikt lyckas dölja sina ekonomiska svårigheter för sina barn. Samtidigt går utvecklingen i riktning mot en allt större koncentration av tillgångar hos redan välbärgade grupper, där Sverige numera har näst högst förmögenhetskoncentration inom EU vilket är betydligt högre än övriga nordiska länder⁴.

¹ https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GykqyB/otrygga-unga-ser-dystert-pa-sveriges-framtid?utm_medium=rss

² https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?pli=1&gid=1369459766#gid=1369459766

³ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?pli=1&gid=1949340429#gid=1949340429

⁴ <https://www.dagensarena.se/innehall/sverige-har-nast-storst-formogenhetskoncentration-eu/>

Ungdomsarbetslösheten utgör en annan betydande utmaning. I februari 2025 var 8,1% av unga mellan 18 och 25 år inskrivna hos Arbetsförmedlingen, jämfört med 7,2% för befolkningen som helhet⁵. Enligt Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökning för 2024 är dessutom 20,4% av personer i åldern 15–24 år varken sysselsatta i arbete eller studier⁶. Denna situation är särskilt oroande eftersom cirka tre fjärdedelar av unga som befinner sig utanför arbetsmarknaden eller utbildningssystemet gör det under flera år, och ju längre tid som utanförskapet varar, desto svårare blir det att etablera sig på arbetsmarknaden. Statistik visar att omkring en tredjedel av de som i åldern 20–24 år varken arbetar eller studerar kvarstår i utanförskap nio år senare⁷. Detta understryker vikten av tidig arbetsmarknadsetablering både för individens framtida möjligheter och för samhällets långsiktiga utveckling. Ett problem är dock att antalet givande jobb med låg tröskel som kan fungera som inkörsportar till arbetslivet är för få, samtidigt som många unga är selektiva och inte är beredda att ta vilket jobb som helst. Andelen unga som svarar ja på frågan *“jag skulle kunna tänka mig att ta vilket jobb som helst hellre än att gå arbetslös”* ligger år 2020 på 36%. Det visar att det viktigaste för en stor del av ungdomar inte är att få en anställning och lön, utan att få jobba med någonting man tycker om⁸.

Trygghet

Att känna trygghet i vardagen, i hemmet, i skolan och i det offentliga rummet borde vara en självklarhet för alla unga. Tyvärr visar situationen i Västmanlands län en mer komplex och bekymmersam verklighet. Många ungdomar upplever en växande otrygghet, inte enbart i mötet med omvärlden utan också i relationen till samhället och till andra människor. Endast 23% av länets unga uppger att de känner sig trygga på stan eller på allmän plats under kvälls- och nattetid, och inte ens under dagtid känner en majoritet sig trygga, där siffran uppgår till endast 47%. Skolan, som efter hemmet borde vara den plats där unga känner sig som mest trygga, upplevs endast som trygg av 51% av de unga.

Samtidigt ser vi tecken på en sjunkande tillit människor emellan. På frågan om man generellt kan lita på andra människor svarade år 2020, 50% av ungdomarna ja. Tre år senare hade denna andel minskat till 39%⁹. Detta indikerar att trygghet inte enbart handlar om frånvaron av hot och våld, utan också om förmågan att våga tro på att andra har goda intentioner.

För unga innebär detta att kunna lita på vuxenvärlden, på skolan, på politiken och på varandra. När denna grundläggande trygghet brister skapas en grogrund för oro, hopplöshet, uppgivenhet och misstro mot samhället samtidigt som individualismen växer.

⁵ <https://arbetsformedlingen.se/statistik/statistik-om-arbetsloshet-och-arbetssookande>

⁶ https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0401_AM0401U/NAKUNEETStatusAr/table/tableViewLayout1/

⁷ <https://www.mucf.se/om-oss/aktuellt/140-000-unga-utan-jobb-eller-plugg>

⁸ Trygghet allt viktigare när unga ska ut i arbetslivet – största orosmomentet är att få en dålig chef - Ungdomsbarometern

⁹ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PG1R6rS/edit?pli=1&gid=570734247#gid=570734247

Trygghet handlar också om att ha ett sammanhang och en plats där man kan känna sig hemma, en plats där man tillåts vara sig själv, utvecklas, växa och drömma. För många unga är fritidsaktiviteter avgörande för detta. Tillgången till en meningsfull fritid genom sport, kultur, mötesplatser eller ideellt engagemang utgör en av samhällets viktigaste skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa, ensamhet och kriminalitet. Trots detta har inte alla barn och unga samma möjligheter att ta del av sådana aktiviteter. Ideella föreningar spelar ofta en ovärderlig roll för att skapa meningsfulla sammanhang, särskilt i områden där det offentliga stödet är svagt. Samtidigt rapporterar många föreningar om minskade resurser, trots att behoven ökar. I Västmanlands län varierar andelen skolungdomar som regelbundet deltar i fritidsaktiviteter mellan 46% och 60% beroende på kommun¹⁰. Detta innebär att upp till hälften av ungdomarna i vissa områden står utanför organiserade fritidsverksamheter, vilket riskerar att skapa ett glapp som unga kan falla emellan, ofta in i destruktiva eller rentav farliga miljöer. Att satsa på ungas fritid är därför också att satsa på framtiden. Det handlar om mer än att bara erbjuda fotboll, musikundervisning eller fritidsgårdar: det handlar om att ge unga en känsla av samhällsgemenskap, tillhörighet och framtidstro.

En särskilt oroande utveckling är ökningen av sexuella övergrepp mot unga tjejer. Mellan 2020 och 2023 steg andelen unga tjejer som uppgav att de utsatts för sexuella handlingar mot sin vilja från 32% till 39%, en ökning med 7 procentenheter på tre år. Detta är inte bara ett tecken på bristande trygghet, utan också en indikation på att samhället fortfarande inte förmår skydda unga tjejer från sexuellt våld. Att siffrorna dessutom ökar tyder på att utvecklingen går i fel riktning, och det ställer akuta krav på åtgärder.

Utbildning

Skoltrivseln i Sverige, både på nationell nivå och i Västmanlands län, ökade fram till omkring 2014, men sedan 2017 har skoltrivseln i länet minskat kraftigt. Samtidigt sjunker andelen elever i årskurs 9 som får godkända betyg för gymnasiestudier, en faktor som är viktig för att skydda mot psykisk ohälsa.

Migrationskrisen har under det senaste decenniet inneburit stora påfrestningar på det svenska skolsystemet. Många ungdomar har gått i skolor som varit överbelastade och oförmögna att möta deras varierande behov. Sverige har också över decennier gått från ett mer auktoritärt skolsystem till ett skolsystem där elever behöver ha en högre grad av eget ansvar och delaktighet vilket inte alla elever kan hantera.

Lärare har i ökande utsträckning drabbats av utbrändhet och utsatts för hot och våld i en stressfylld arbetsmiljö med stora administrativa bördor. Exempelvis har under de senaste fem åren antalet våldsanmälningar i låg- och mellanstadiet ökat med cirka 60%, där ungefär fem sjättedelar av fallen avser våld mot personal¹¹.

¹⁰ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26ego8x9l_MSa_OuEW69PGl1R6rS/edit?pli=1&gid=781662932#gid=781662932

¹¹ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/forskaren-forandrad-pedagogik-bakom-okat-vald-i-skolan>

Personal vågar heller inte anmäla så mörkertalet kan antas vara mycket högre¹². Samtidigt som lärare är rädda att korrigera utåtagerande elevers beteende¹³. Detta riskerar få negativa effekter på elevernas utbildning, deras trygghet och deras förväntningar på samhället utanför skolan.

Friskolor har under lång tid fått etablera sig hejdlöst över landet. Vinstintresset har för många av dessa skolkoncerner haft stora konsekvenser för deras elevers skolgång. Friskolor har exempelvis gett glädjebetyg som avviker från elevernas prestation i nationella prov¹⁴. Detta påverkar även konkurrensen när de examinerade eleverna söker sig vidare till högskolan där friskoleelever presterar sämre¹⁵. Det har också bidragit till segregationen i stort¹⁶.

I samband med friskolornas etablering tappar kommunerna kontrollen över var skolor är placerade och hur verksamheten ska dimensioneras. Antal födda barn per kvinna i Sverige har varit lågt länge men för 2024 har det sjunkit till 1,43 vilket är det lägsta uppmätta talet någonsin¹⁷. Detta har inneburit och fortsätter utgöra utmaningar för hela samhället med minskande barnkullar och med många kommunala skolnedläggningar som följd.

Hälsa

Psykisk ohälsa är en av de största utmaningarna för unga i Västmanland idag. En ökande andel barn och unga i länet upplever symtom på nedstämdhet, oro och psykosomatiska besvär, samtidigt som allt färre uppger att de mår bra. Enligt undersökningen *Liv och hälsa ung Västmanland* hade 16% av ungdomarna i länet någon form av psykisk ohälsa som krävde vård eller medicinering under 2023. Framför allt har ångest och depression ökat, och problemen är särskilt tydliga bland flickor, som i högre utsträckning än pojkar rapporterar psykiska besvär. I mätningen från 2023 låg andelen för pojkar på 9%, medan motsvarande andel för flickor var 22%¹⁸ (Tabell 19 i *Liv & hälsa ung Västmanland* Excel-fil med resultat).

Samtidigt spelar skolan en avgörande roll i ungas välmående. Forskning visar att goda relationer till lärare och en positiv skolmiljö fungerar som viktiga skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa. Trots detta har skoltrivseln i Västmanland minskat under de senaste åren, samtidigt som andelen elever som uppnår gymnasiebehörighet har sjunkit. År 2023 uppgav 72% av tjejerna i länet att de ofta upplever hög skolstress, något som kan vara en bidragande faktor till den försämrade psykiska hälsan¹⁹ (tabell 16).

¹² <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/laerare-fick-karatespark-i-ryggen-av-elev-vagade-inte-anmala>

¹³ <https://www.vilarare.se/nyheter/vi-larare-debatt/nya-lagen-om-fysiskt-ingripande-gor-ingen-skillnad-for-larare/>

¹⁴ <https://www.su.se/nyheter/problem-med-gl%C3%A4djebetyg-i-friskolor-1.631106>

¹⁵ <https://www.vilarare.se/nyheter/friskolor/elever-fran-friskolor-far-samre-resultat-pa-hogskolan/>

¹⁶ <https://www.vilarare.se/nyheter/forskning/forskning-skola-okar-segregationen/>

¹⁷ <https://www.scb.se/pressmeddelande/antal-fodda-barn-per-kvinna-i-sverige-nar-ny-lagstaniiva/>

¹⁸ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?pli=1&gid=1313661338#gid=1313661338

¹⁹ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?pli=1&gid=2108033376#gid=2108033376

Även socioekonomiska faktorer har stor betydelse för hälsoläget. Barn och unga från ekonomiskt utsatta familjer löper högre risk att drabbas av psykisk ohälsa, och i Västmanland är den ekonomiska utsattheten högre än riksgenomsnittet. Detta påverkar bland annat möjligheten att delta i fritidsaktiviteter eller att ta körkort vilket är faktorer som kan vara avgörande för att få det första jobbet och därigenom etablera sig på arbetsmarknaden.

Mellan 2020 och 2023 minskade andelen barn och unga som äter frukost varje morgon, från 50% till 44%. I stadsdelarna Bäckby och Skälby var minskningen särskilt tydlig: från 50% till 41%. Bland flickor sjönk andelen som äter frukost dagligen från 47% till 39%. Forskning visar på tydliga samband mellan matvanor och psykisk hälsa²⁰.

Psykisk ohälsa är en av de största utmaningarna för unga i Västmanland idag. En ökande andel barn och unga i länet upplever symtom som nedstämdhet, oro och psykosomatiska besvär samtidigt som allt färre uppger att de mår bra. Enligt Liv och hälsa ung Västmanland hade 16% av ungdomarna i länet någon form av psykisk ohälsa som krävde vård eller medicinering under 2023. Framför allt har ångest och depression ökat och problemet är särskilt tydligt bland flickor som i högre utsträckning än pojkar rapporterar psykiska besvär²¹. Samtidigt spelar skolan en avgörande roll i ungas välmående. Studier visar att goda relationer till lärare och en positiv skolmiljö fungerar som skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa. Skoltrivseln i Västmanland har dock minskat de senaste åren vilket kan ha korrelation till den upplevda psykiska ohälsan bland unga, och andelen elever som klarar gymnasiebehörighet har sjunkit. 72% av eleverna i länet uppgav år 2023 att de ofta känner hög skolstress vilket i sig kan vara en bidragande faktor till den försämrade psykiska hälsan²². Även socioekonomiska faktorer påverkar hälsoläget. Barn och unga från ekonomiskt utsatta familjer löper högre risk att drabbas av psykisk ohälsa och i Västmanland är den ekonomiska utsattheten högre än i riket som helhet. Detta kan påverka allt från tillgången till fritidsaktiviteter till möjligheten att kunna ta körkort för att underlätta att få ett första jobb²³.

Politik

De flesta ungdomar i Västmanland ser över lag ljust på sin egen framtid. 71% uppger att de har en positiv syn på vad som väntar dem personligen. Samtidigt är deras förväntningar på världens utveckling betydligt mer dystra, endast 28% tror att världen är på väg åt rätt håll. Färre ungdomar ser ljust på både sin egen och världens framtid under 2023 än året innan. Andelen som känner stress inför framtiden har också ökat, från

²⁰ <https://www.rjl.se/nyheter/nyheter-och-pessmeddelanden/ny-studie-battare-psykisk-halsa-hos-unga-med-halsosamma-matvanor-402546>

²¹ https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGl1R6rS/edit?pli=1&gid=1313661338#gid=1313661338

²² https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGl1R6rS/edit?pli=1&gid=2108033376#gid=2108033376

²³ <https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/wp-content/uploads/2019/01/Region-V%C3%A4stmanland-Analys-och-handlingsplan-barn-unga-2019.pdf>

47% år 2020 till 50% år 2023. Parallellt har intresset för både partipolitik och samhällsfrågor minskat: intresset för partipolitik sjönk från 24% till 21%, medan intresset för samhällsfrågor i allmänhet minskade från 41% till 35%. Denna utveckling speglar en nationell trend. Enligt nationella undersökningar har andelen unga som är intresserade av samhällspolitik minskat från 50% år 2018 till 38% år 2023. Trenden hänger samman med en sjunkande tilltro till politikernas förmåga att hantera de utmaningar samhället står inför. Förtroendet för politiska ledare minskar bland unga, vilket leder till att färre ungdomar söker sig till partier och utnyttjar sina möjligheter att påverka genom politiskt engagemang. För att vända denna utveckling måste politiken konkret visa att den kan leverera handlingskraftiga och modiga resultat. Under lång tid har unga levt med problem som bostadsbrist och ofrivillig hemlöshet, ökande gängvåld som kryper ner i ålderna och en ansträngd skola med sjunkande resultat i internationella mätningar som PISA, utan att se några tydliga politiska lösningar. Att återvinna ungas förtroende kräver synliga och effektiva samhällsinsatser.

Samtidigt genomgår ungdomsgenerationen en värderingsförskjutning mot mer konservativa tankeströmningar. Enligt Ungdomsbarometerns *Generationsrapporten 2025* visar resultaten på en nedgång i idealismen, där konservativa värderingar växer sig starkare inom vissa frågor. Även om miljö- och klimatfrågor fortsatt betraktas som viktiga, är det färre unga som ser sitt miljöengagemang som en del av sin identitet. Endast 13% identifierar sig som "miljövän", en nedgång från 21% år 2020. På samma sätt har andelen unga som identifierar sig som feminister minskat från 34% till 24% under en fyraårsperiod.

Unga är fortfarande engagerade, men engagemanget har förskjutits från idealistiska frågor till en mer skeptisk och självfokuserad hållning. Fokus ligger i högre grad på den egna framtiden och i mindre grad på att definiera sig genom politiska identiteter. Parallellt söker många unga stabilitet och uttrycker mer traditionella värderingar inom flera områden.

Kvalitativ del

Denna del bygger på djupintervjuer med ungdomar i Västmanland i syfte att fånga ett resonemang kring frågorna i stället för att bara utgå från fakta och statistik som kan ge en för platt bild. För att fånga ett resonemang om ungas perspektiv på våra utvalda områden har vi valt att ställa frågor till deltagarna i intervjun i beskrivande form. Till exempel *“Hur skulle du beskriva din syn på samhället i dag?”*, *“När du tänker på framtiden, vad känner du är de största möjligheterna för dig?”*, *“På vilka områden känner du att tryggheten behöver stärkas?”* och *“Hur ser du på möjligheterna till arbete i din kommun eller region?”*. Citat har anonymiserats och ersatts med en gemensam röst för att synliggöra mönster och övergripande åsikter. Sammanlagt har 12 ungdomar mellan åldern 15–25 intervjuats.

Ekonomi

Ekonomi är en central faktor för ungas framtidstro. Många vi pratat med upplever att ekonomiska förutsättningar starkt präglar ens möjligheter i livet. Unga med föräldrar som har osäkra anställningar eller dåliga löner och arbetsvillkor beskriver hur det egna ansvaret att bidra till hushållets ekonomi börjar tidigt. Detta upplever man skapar stress och begränsar möjligheterna till att fokusera fullt ut på skolan. Otrygga anställningar, korta kontrakt och krav på flexibilitet gör det svårt att planera sin framtid. Samtidigt så ser vi hur andra unga med betydligt stabilare ekonomiska förutsättningar känner bättre förutsättningar och möjligheter till självförverkligande och ekonomisk trygghet. De med exempelvis två närvarande föräldrar som har säkra anställningar och goda löner känner en trygghet i att om det skulle behövas så finns föräldrarna i bakgrunden för att hjälpa till ekonomiskt.

En stor del av dagens ungdomar tar inte längre vilket jobb som helst. Arbetsmoralen har förändrats, vilket flera av de intervjuade vittnar om skulle kunna vara en effekt av influencers, sociala medier och deras starka påverkan på dagens unga. Kommunal Västerås vittnar till exempel om hur fler och fler unga inte vill arbeta inom klassiska LO-yrken. Detta då det inte anses lika “fint” som kontorsjobb. Det är inte ovanligt med osäkra anställningar på deltid eller timmar, där man dessutom behöver gå och vänta på att få samtal om arbetspass. När ungdomar bara är på en arbetsplats tillfälligt så blir det betydligt svårare att engagera och motivera ett medlemskap i facket. Samhället pratar över lag inte heller gott om yrkena som LO-facken organiserar. Dessa yrken målas upp som tunga, slitsamma, jobbiga och dåligt betalda vilket gör det ännu svårare att locka och behålla personal.

När allt har blivit dyrt så prioriterar individerna sin egen privatekonomi högre och då försvinner lätt fackmedlemskapet. Man ser bara medlemskapet som en onödig utgiftspost. Det har inte heller blivit enklare när man inte får avdrag för fackavgiften på sin deklaration. När vi träffar Kommunal Västerås så framhåller de att vi behöver prata löner, arbetsvillkor och visa upp vad facket gör för att skapa framtidstro.

Trygghet

Tryggheten förstås på flera plan. För vissa är den fysiska tryggheten i det offentliga rummet ett problem, särskilt för tjejer som känner oro för att röra sig ensamma utomhus. För andra handlar bristen på trygghet mer om sociala och ekonomiska faktorer som till exempel instabila hemförhållanden, ångest, depression eller ensamhet. Flera ungdomar uppger att de saknar tillit till samhällets sociala skyddsnät och att trygghet också innebär att känna sig sedd och lyssnad på, även när man inte mår som bäst.

Digitala miljöer spelar en allt större roll för ungas trygghet. Sociala medier och internet kan bidra till ökad otrygghet, bland annat genom mobbning som fortsätter utanför skolan, eller genom kriminella som riktar sig mot ungdomar som redan är utsatta. Detta påverkar både den psykiska hälsan och känslan av kontroll i vardagen.

Trygghet hänger också samman med balans i livet. Att kunna återhämta sig efter skola eller arbete, ha tid för fritid och engagemang, är centralt för välbefinnandet. Kommunal Västerås framhåller exempelvis behovet av kortare arbetsdagar för att möjliggöra tid för personlig återhämtning och engagemang i familj och fritid. Utan denna balans blir stora livsval, som att skaffa barn, svårare att planera, och ungdomar riskerar att uppleva både oro och begränsad framtidstro.

Utbildning

Många av våra intervjupersoner ser skolan som en nyckel till framtiden. Men de ser det också som en plats där orättvisor manifesteras tydligt. Psykisk ohälsa, språkbarriärer och känslan av att inte passa in gör att många upplever skolan som en plats där de snarare kämpar med att klara av dagen i stället för att klara av själva utbildningen. Flera vittnar om skolans potential att vara ett hopp om en bättre framtid.

En annan aspekt vi uppmärksammat när vi diskuterade utbildning är synen på länets universitet, Mälardalens Universitet (MDU). Det är tydligt att det finns en bild av MDU som inte är särskilt positiv. Många unga vi pratar med menar att de i första hand skulle välja att flytta till en annan ort för högre studier, såsom Örebro, Uppsala, Stockholm eller Linköping. Om detta beror på den vanliga trenden att man som ung gärna vill

testa sina vingar i en annan stad än sin egen, eller om det faktiskt beror på universitetet i sig alternativt nedläggningen av studentkåren, lyckades vi inte uttyda.

Hälsa

Psykisk ohälsa och psykisk påfrestning återkommer som ett genomgående tema. Flera av våra intervjupersoner beskriver känslor som inre stress, prestationskrav och otillräcklighet. Många känner sig ensamma och saknar någon de litar på som de kan prata med, både privat och professionellt.

Kvinnojouren i Sala vittnar om alltför långa köer på både BUP och vårdcentraler. Såpass att personer som verkligen behöver hjälp inte får det förrän det är för sent. I värsta fall kan det sluta med självmord. Allt för ofta får den enskilde trycka på orimligt mycket för att få tillgång till det man egentligen har rätt till.

De unga vi pratar med bekräftar Kvinnojourens bild om att det råder en utbredd känsla av att psykisk ohälsa inte tas på det stora allvar som det borde, och att tröskeln för att både be om och få hjälp är alldeles för hög. I vissa fall uppger våra intervjupersoner att detta lett till en form av självmedicinering genom alkohol eller droger. Det kan också leda till att man dras in i destruktiva och rent av farliga och olagliga miljöer. De som dock känner sig sedda och som fått hjälp beskriver det som livsavgörande.

Sociala medier och den obegränsade internetillgången är en stor faktor i de problem som återkommer. Det finns ett ständigt tryck på sociala medier, speciellt för unga tjejer. Dels så finns en förväntning på ungdomar att visa upp en idyllisk tillvaro, som egentligen inte speglar verkligheten.

Politik

Synen på politik bland respondenterna framstår som kluven och präglad av ambivalens. Flera uttrycker en känsla av att inte bli tagna på allvar, vare sig som individer eller som grupp. Den generella bilden som framträder är att politiken uppfattas som avlägsen, otillgänglig och ofta irrelevant för de frågor och utmaningar som unga står inför i sin vardag. I stället beskriver intervjupersonerna politiken som ett spel, där makthavarna ägnar sig åt "pajkastning" snarare än att lösa konkreta problem. Denna bild förstärker en upplevelse av bristande trovärdighet och legitimitet hos politiker och politiska institutioner.

Flera intervjupersoner ger uttryck för en djup misstro mot politikens förmåga att skapa verklig förändring. De ifrågasätter om de beslut som fattas på lokal, regional eller nationell nivå faktiskt har någon betydelse för deras egna livsvillkor. Många anser att politiska reformer och satsningar ofta stannar vid ord, snarare än

leder till påtagliga förbättringar. Denna skepsis förstärks av en upplevelse av att politikerna är mer fokuserade på interna konflikter och positionering än på att lyssna till och agera på medborgarnas behov.

En annan tydlig tendens är den bristande kunskapen om den lokala och regionala politiken. Majoriteten av intervjupersonerna känner inte till vem eller vilka som styr i kommunen eller i regionen, och ännu färre kan namnge de politiker som innehar dessa poster. Detta kunskapsglapp bidrar till en känsla av avstånd till makten och en svårighet att relatera till politiska beslut som fattas nära deras egen vardag. Det gör det också svårare att utkräva ansvar eller veta vart man ska vända sig för att påverka.

Sammantaget vittnar intervjuerna om en utbredd politisk misstro och en känsla av exkludering från de politiska processerna. Politiken framstår för många som något som sker över deras huvuden och utan deras medverkan. Flera intervjupersoner uttrycker att de saknar redskap och forum för att göra sina röster hörda, samtidigt som de upplever att politiker inte är intresserade av att lyssna på dem. Detta skapar en risk för politisk apati, men också en känsla av maktlöshet och frustration inför samhällsutvecklingen.

Slutsats

Unga i Västmanland påverkas starkt av ekonomiska villkor. Otrygga anställningar, korta kontrakt och krav på flexibilitet skapar stress och begränsar möjligheten att fokusera på studier och långsiktiga mål. Familjens ekonomiska situation avgör trygghet och möjlighet till självförverkligande. Sociala medier påverkar yrkesval och arbetsmoral, där vissa yrken framställs som mer attraktiva än klassiska LO-yrken vilket försvårar engagemang i arbetslivet och facket. Digitala miljöer förstärker mobbning och utsatthet, och brist på balans mellan arbete, studier och fritid försvårar livsval som familjebildning.

Trygghet upplevs som bristfällig både i hemmet, skolan och på allmänna platser. Tilliten mellan människor har minskat och trygghet handlar inte enbart om frånvaro av hot utan också om att kunna lita på vuxna, skolan och samhällets institutioner. Fritidsaktiviteter och meningsfulla sammanhang är viktiga skyddsfaktorer, men upp till hälften av ungdomarna står utanför organiserad verksamhet i vissa kommuner. Samtidigt har sexuella övergrepp mot unga tjejer ökat, och instabila hemförhållanden, psykisk ohälsa och bristande socialt skydd påverkar tryggheten ytterligare.

Skoltrivseln har minskat kraftigt sedan 2017, samtidigt som andelen elever med godkända betyg sjunker. Belastade lärare och ökad segregation påverkar elevernas möjligheter och framtidstro negativt. Skolan upplevs både som en nyckel till framtiden och som en plats där orättvisor märks tydligt. Mälardalens universitet uppfattas som mindre attraktivt, vilket gör att många överväger att flytta för högre studier.

Psykisk ohälsa är en av de största utmaningarna. Minskad skoltrivsel, hög skolstress och socioekonomisk utsatthet påverkar psykisk hälsa negativt. Tillgången till vård är otillräcklig och långa väntetider hos BUP och vårdcentraler skapar risk för destruktiva beteenden och självmord.

Unga ser över lag positivt på sin egen framtid men är mer pessimistiska om världens utveckling. Stress inför framtiden ökar samtidigt som intresset för partipolitik minskar. Förtroendet för politiken och politiska ledare sjunker och ungdomar upplever politiken som avlägsen, otillgänglig och irrelevant. Bristande kunskap om lokal och regional politik förstärker känslan av maktlöshet. Unga är fortfarande engagerade men fokuserar mer på egna mål än på idealistiska frågor, vilket skapar behov av tydliga forum för inflytande och konkreta samhällsinsatser för att återuppbbygga förtroendet för demokratin och politiska institutioner.

Politiska förslag

Ekonomi

- att främja och möjliggöra fler enkla och hållbara instegsjobb för unga som första väg in på arbetsmarknaden
- att återinföra bostadsbyggnadsstöd och införa en bostadsgaranti för unga, där hyreskontrakt ska erbjudas inom sex månader från ansökan
- att göra heltid och tillsvidareanställning till norm på svensk arbetsmarknad och avskaffa särskild visstidsanställning
- att stärka ungas privatekonomiska kunskaper genom obligatorisk undervisning i privatekonomi i skolan
- att sänka moms på livsmedel kombinerat med en ökad skatt på aktieutdelning
- att alla kommuner i Västmanland ska erbjuda avgiftsfria fritidsaktiviteter för barn och unga.
- Att alla skolor i Västmanland erbjuder gratis mensskydd till sina elever
- att alla kommunala, och den regionala, kulturskolan i Västmanland görs avgiftsfri
- att införa minst en fritidsbank i varje kommun

Trygghet

- att öka stödet från dagens nivå till föreningslivet och ideella organisationer som skapar meningsfull fritid för unga
- att införa avgiftsfri kollektivtrafik för unga och studenter i hela Västmanland
- att införa årliga trygghetsmätningar bland unga i länets kommuner för att identifiera otrygghet i vardagen
- att införa BankID-krav på sociala medier och porrsidor för att skydda unga från nätmobbning och exploatering
- att satsa på att möjliggöra enklare jobb så att unga kan få in en fot på arbetsmarknaden

- att stärka arbetet mot sexuella övergrepp, bland annat genom fler resurser till kvinnojourer och förebyggande insatser i skolan
- att öka anslagen för fältarbete
- att kommunala och regionala arbetsgivare inför 6h arbetsdag
- att alla offentliga arbetsgivare i Västmanland använder anonymiserade jobbansökningar
- att Region Västmanland avskaffar delade turer och gör heltid till norm i offentliga verksamheter
- Att införa 90-dagars garanti mot ungdomsarbetslöshet i hela Västmanland
- Att införa sommarjobbgaranti för alla unga mellan åk 9 och åk 2 på gymnasiet

Utbildning

- att införa avgiftsfri skolfrukost för alla elever i grund- och gymnasieskolor i Västmanland
- att införa ett maxtak för hur många elever en lärare ska ansvara för
- att stärka kommunernas inflytande över etablering och dimensionering av skolor, för att motverka friskolornas negativa effekter på likvärdighet och segregation
- Att läxhjälp ska vara avgiftsfri och finnas tillgänglig på alla skolor i länet.
- Att kompetensutveckling för lärare inom psykisk hälsa, NPF och inkludering blir obligatoriskt.

Hälsa

- att införa en första linjens barn- och ungdomspsykiatri i hela länet, så att lättare psykisk ohälsa kan fångas upp utanför BUP
- att Region Västmanland ska erbjuda konkurrenskraftiga löner, goda arbetsvillkor och vidareutbildningsmöjligheter för psykologer, kuratorer och sjuksköterskor inom barn- och ungdomspsykiatri
- att verka för mer samverkan mellan elevhälsan och vården.
- att tillföra mer resurser till det förebyggande arbetet mot ätstörningar både i grund- och gymnasieskolan.
- att minska administrationen inom vård och omsorg, med prio på BUP, så att personal får mer tid till patientarbete

- att öka tillgängligheten till BUP genom kvällsöppna mottagningar och digitala alternativ
- att införa årliga hälsoundersökningar i skolan med fokus på psykiskt välbefinnande
- Att Lagen om Valfrihetssystem (LOV) avskaffas i hela Västmanland vad gäller vård och omsorg
- att Region Västmanland stärker samarbetet med civilsamhället i arbetet med ungas psykiska hälsa, med regionen som ytterst ansvarig
- att Region Västmanland stärker skolornas roll i det förebyggande arbetet genom fler kuratorer, fler skolpsykologer och fasta kontaktvägar mellan skolorna och BUP
- att fasa ut de vinstdrivande företagen inom sjukvården i Region Västmanland för att garantera att skattepengar går dit de är avsedda
- att Region Västmanland ändrar reglerna för blodgivning så att riskbeteende, inte sexuell läggning, avgör möjlighet att ge blod

Politik och inflytande

- att alla gymnasieelever i Västmanland under sin skolgång ska få besök av facket
- Att alla länets gymnasieskolor ska bjuda in partipolitiska ungdomsförbund minst en gång per läsår för debatt
- att alla gymnasieskolor ska tillåta politiska ungdomsförbund att besöka minst en gång per termin
- att återvinna ungas förtroende genom att prioritera synliga samhällsinsatser på områden som bostäder, skola och psykisk hälsa
- Att Västmanland och alla dess kommuner inrättar ungdomsråd, eller motsvarande funktion
- Att inte bara listor till val, utan även nämnder, omfattas av principen "25% under 35"
- Att de regionala bidragen till de politiska ungdomsförbunden ökar

Förslag på nationell nivå som vi vill att Socialdemokraterna Västmanland antar som sina egna

- att verka för att vårdnadshavares rätt att upphäva barns svenska medborgarskap avskaffas.
- att verka för att kriminalisera psykisk misshandel i nära relation

- att verka för att statsbidragen till kommuner och regioner indexeras för att kompensera kommuner och regioner
- att verka för ett förbud av inköp av varor från ockupationsmakt till den statliga, regionala och kommunala verksamheten
- att verka för att investeringsstödet för bostadsbyggande återinförs
- att göra en särskild satsning på yrkeshögskolan
- att verka för att studiestödet blir förmånligare för de utbildningar som till exempel arbetsförmedlingen klassar som bristyrken
- att satsa på en nationell löneyftssatsning på vårdpersonal samt en nationell plan för ökad personalför-sörjning inom vården
- att stärka skolornas ansvar för att vuxna finns tillgängliga för eleverna under hela skoldagen
- att sänka momsen på livsmedel kombinerat med en ökad skatt på aktieutdelning
- att införa BankID-krav på sociala medier och porrsidor för att skydda barn från trakasserier, grooming, gängrekrytering och sexuellt innehåll.
- att införa strängare straff för flergångsförbrytare
- att stärka kommunernas inflytande över etablering och dimensionering av skolor, för att motverka friskolornas negativa effekter på likvärdighet och segregation

Aktörer arbetsgruppen träffat

- Kvinnojouren i Sala
- Kommunal Västerås
- 12 ungdomar mellan åldrarna 15–25 i Västmanland

Källförteckning

Aftonbladet. 2025. *Otrygga unga ser dystert på Sveriges framtid.*

Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GykqyB/otrygga-unga-ser-dystert-pa-sveriges-framtid>

Arbetsförmedlingen. 2025. *Statistik om arbetslöshet och arbetssökande.*

Tillgänglig: <https://arbetsformedlingen.se/statistik/statistik-om-arbetsloshet-och-arbetssokande>

Dagens Arena. 2024. *Sverige har näst störst förmögenhetskoncentration i EU.* Dagens Arena.

Tillgänglig: <https://www.dagensarena.se/innehall/sverige-har-nast-storst-formogenhetskoncentration-eu/>

MUCF. 2023. *140 000 unga utan jobb eller plugg.* Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Tillgänglig: <https://www.mucf.se/om-oss/aktuellt/140-000-unga-utan-jobb-eller-plugg>

Region Jönköpings län. 2025. *Ny studie: Bättre psykisk hälsa hos unga med hälsosamma matvanor.*

Tillgänglig: <https://www.rjl.se/nyheter/nyheter-och-pressmeddelanden/ny-studie-battre-psykisk-halsa-hos-unga-med-halsosamma-matvanor-402546>

Region Västmanland. 2019. *Analys och handlingsplan inom området psykisk hälsa gällande barn, unga och unga vuxna 0–24 år (2019).*

Tillgänglig: <https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/wp-content/uploads/2019/01/Region-V%C3%A4stmanland-Analys-och-handlingsplan-barn-unga-2019.pdf>

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023* (tabell nr. 16).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=2108033376

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023* (tabell nr. 19).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=1313661338

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023* (tabell nr. 89).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=781662932

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023* (tabell nr. 99).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=570734247

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023*] (tabell nr. 100).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=1949340429

Region Västmanland. 2023. *Liv och hälsa ung Västmanland 2023* (tabell nr. 101).

Tillgänglig: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1D7_v26eqo8x9l_MSa_OuEW69PGI1R6rS/edit?gid=1369459766

SVT Nyheter. 2025. *Forskaren: Förändrad pedagogik bakom ökat våld i skolan.*

Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/forskaren-forandrad-pedagogik-bakom-okat-vald-i-skolan>

SCB. 2025. *Antal födda barn per kvinna i Sverige når ny lagstanivå.*

Tillgänglig: <https://www.scb.se/pressmeddelande/antal-fodda-barn-per-kvinna-i-sverige-nar-ny-lagstaniva/>

SCB. 2025. *Status ej i arbete eller utbildning, 15–24 år, arbetskrafts- och studiestatus. År 2007–2024.* Statistikdatabasen.

Tillgänglig: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0401_AM0401U/NA-KUNEETStatusAr/table/tableViewLayout1/

Stockholms universitet. 2022. *Problem med "glädjebetyg" i friskolor.*

Tillgänglig: <https://www.su.se/nyheter/problem-med-gl%C3%A4djebetyg-i-friskolor-1.631106>

SVT Nyheter. 2025. *Lärare fick karatespark i ryggen av elev – vågade inte anmäla.*

Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/larare-fick-karatespark-i-ryggen-av-elev-vagade-inte-anmala>

Ungdomsbarometern. 2021. *Trygghet allt viktigare när unga ska ut i arbetslivet – största orosmomentet är att få en dålig chef.*

Tillgänglig: <https://info.ungdomsbarometern.se/aktuellt/trygghet-allt-viktigare-nar-unga-ska-ut-i-arbetslivet-storsta-orosmomentet-ar-att-fa-en-dalig-chef>

Vi Lärare. 2024. *Elever från friskolor får sämre resultat på högskolan.*

Tillgänglig: <https://www.vilarare.se/nyheter/friskolor/elever-fran-friskolor-far-samre-resultat-pa-hogskolan/>

Vi Lärare. 2024. *Forskning: Skolvalet ökar segregationen.*

Tillgänglig: <https://www.vilarare.se/nyheter/forskning/forskning-skolvalet-okar-segregationen/>

Vi Lärare. 2025. *Nya lagen om fysiskt ingripande gör ingen skillnad för lärare.*

Tillgänglig: <https://www.vilarare.se/nyheter/vi-larare-debatt/nya-lagen-om-fysiskt-ingripande-gor-ingen-skillnad-for-larare/>